

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

Monumentennummer 3/4 - '90

Roosendaalsestraat

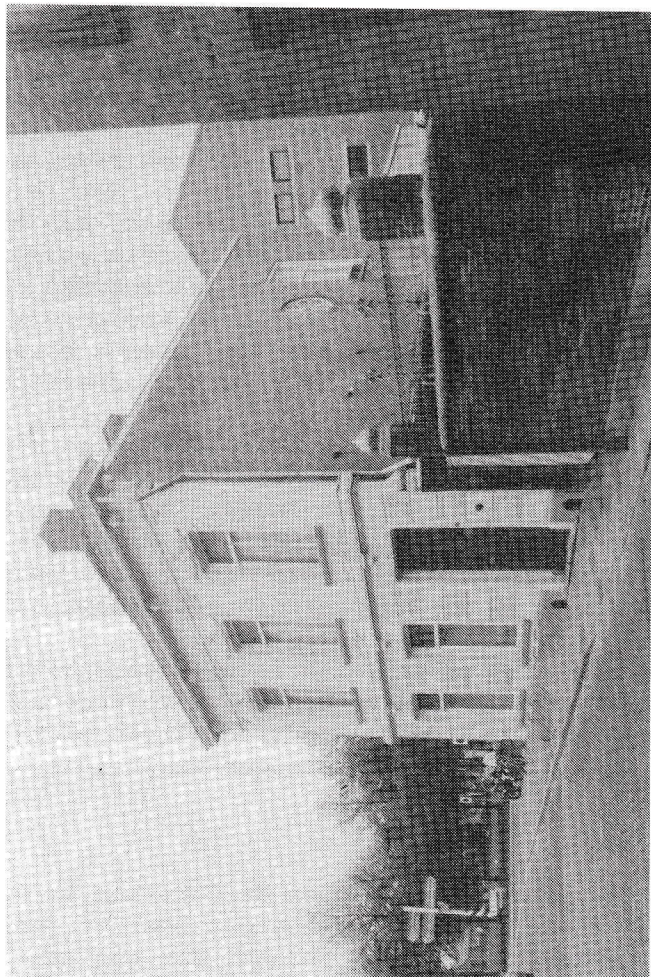
Al bijna even oud als de Markt is de Roosendaalsestraat. Hoewel er, in officiële stukken, veel minder vermeldingen van deze weg zijn dan van de Markt, is er toch regelmatig sprake van 'de baan van Wouw naar Roosendael'. Het feit dat er ook gesproken wordt over de 'steenstraat' als het gaat over de doorgaande weg, duidt op een zekere welstand. Die vroegere welstand is ook af te lezen aan sommige panden die nu nog een monumentale en versierde voorgevel hebben. Vooral het aantal ornamenten als sluitstenen boven de ramen en in de kroonlijsten onder de daken is opvallend.

We beginnen onze speurtocht naar mooie en oude dingen vanaf de Markt. Het eerste pand op de hoek waar nu het 'Lekker Plekske' een onderkomen in heeft gevonden, is eind vorige eeuw gebouwd. Aan de voorzijde naast de deur zijn twee gietijzeren schraaproosters. Daar werd vroeger met de onderkant van klompen en schoenen overheen geschraapt om het zand en de modder buiten achter te laten.

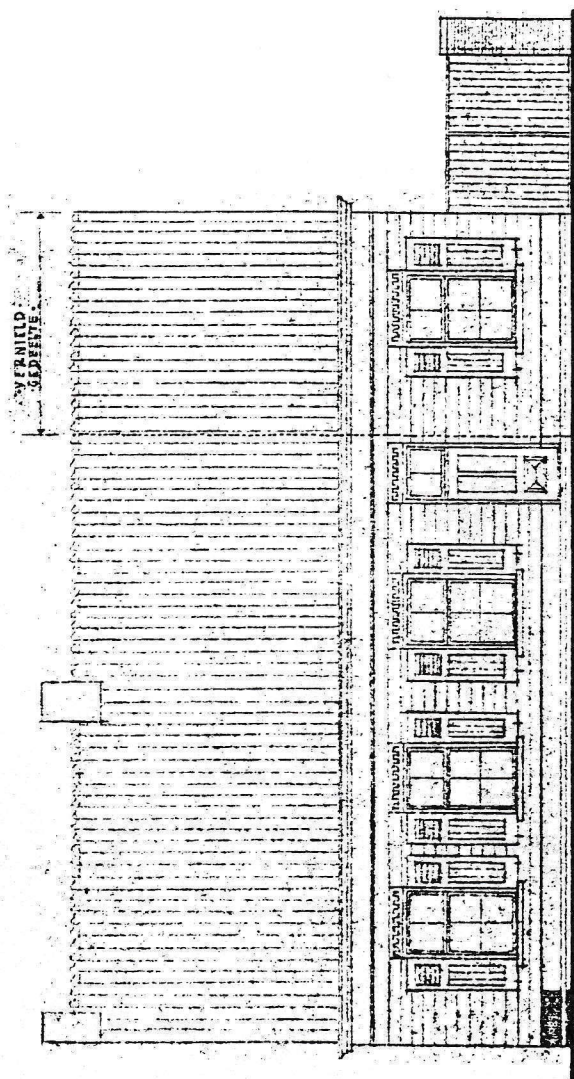
Naast de woning een schansmuur met drie pilasters aan de zijde van de straat, met daarbovenop een ui-vormige bekroning en een smeedijzeren hekwerk, op zich al een klein monumentje dat de moeite van het behouden waard is!

BOERDERIJ.

Een van de weinige boerderijen binnen de dorpskom is die op nummer 25. Vroeger was het heel gewoon dat boerderijen deel uitmaakten van de dorpsbebouwing. Nu komt dat nog maar sporadisch voor. Deze boerderij is een kortgevelboerderij met dwarsdeel. De boerderij was in het begin van deze eeuw eigendom van de familie Luijsterburg-van Tilburg. In 1921 kwam hier Adriaan Oomen te wonen. Op dit moment staat de boerderij leeg. Op het erf is nog een deel bestraat met veldkeien en er staat een liguster- en meidoornhaag om de

In het pand Roosendaalsestraat 1 zijn naast de voordeur schraaproosters aangebracht. In de zijgevel een roosvenster en op de schansmuur een fraai smeedijzeren hekje.
Foto: de Ruiter.

In de Tweede Wereldoorlog werd het rechterdeel van Roosendaalsestraat 36 verwoest. Dit gedeelte werd niet meer herbouwd. Op de tekening de voorgevel in zijn originele staat.

De woning Roosendaalsestraat 44 van de fam. Lindsen.
Let op de fraaie ornamenten boven de ramen. Foto: de Rui-
ter.

4
tuin die aan de Roosendaalsestraat ligt. Ook binnen in het gebouw zijn nog heel wat dingen te zien, zoals oude balkverbindingen die er op wijzen dat een deel van het gebouw ouder zou zijn dan het vierde kwart van de 19e eeuw waarop deze boerderij wordt geschat.

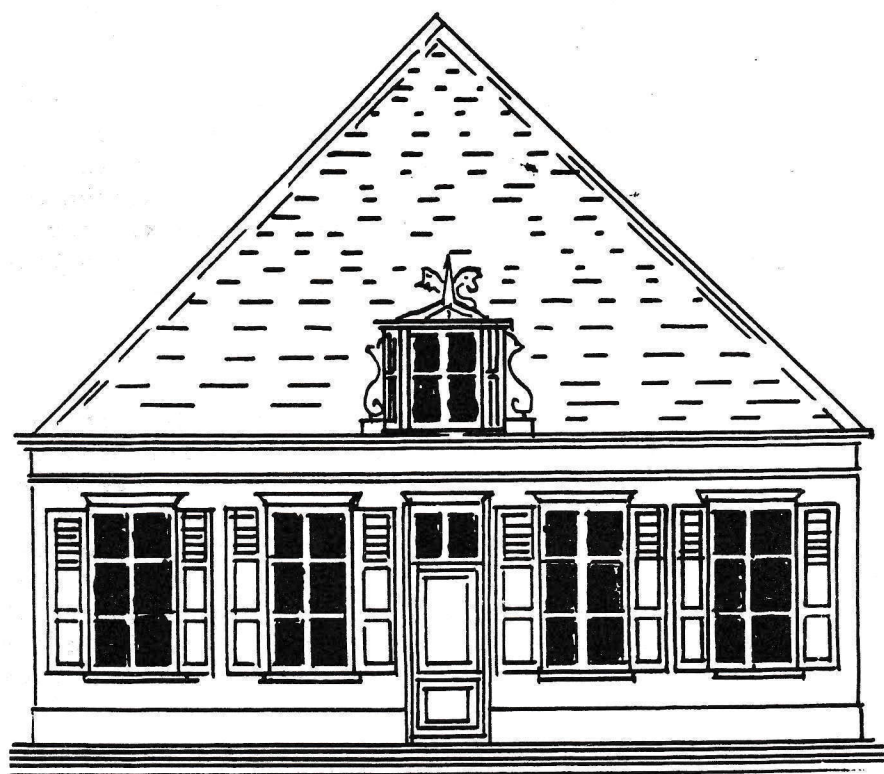
Schuin aan de overkant is nog een dorpsboerderij op nummer 36, maar daar is weinig meer van te herkennen. Alleen het woongedeelte staat er nog. Vroeger stond er een grote schuur achter en was er een flinke toegangspoort. Het gebouw liep in de oorlog nogal wat schade op. Ongeveer een kwart van het woonhuis werd vernield. Dat deel werd niet meer opnieuw opgebouwd. Er werd een nieuwe zijgevel ingezet en het gedeelte rechts naast de voordeur verdween. Op 16 augustus 1948 kreeg J.H. van Tilburg hiervoor toestemming van de gemeente. Jan van Tilburg was niet alleen boer, maar hij was ook paardentaxateur voor een verzekeringsmaatschappij. Let bij deze woning eens op de lateien boven de ramen die versierd zijn met een hoekige meander.

DUYFHUIJS.

Toon Timmermans woont op nummer 42, een pand dat uit de 18e eeuw zou dateren. Het dak is echter in later tijd veranderd. Op ansichtkaarten uit het begin van deze eeuw is nog een puntgevel te zien, nu is er sprake van een ingezwenkte lijstgevel aan de kant van de straat. De ingangspartij is nog steeds zo monumentaal als vroeger, met een trapje naar de voordeur. Voor de familie Timmermans er zijn intrek in nam, was het eigendom van juffrouw Maria Meijers, de schooljuffrouw. Het huis is de laatste jaren erg opgeknappt en kreeg van de familie Timmermans de naam "Duyf-huijs".

In dit deel van de Roosendaalsestraat zijn nog meer monumentale panden. Op nummer 44 het pand van Frans Lindsen dat uit het vierde kwart van de 19e eeuw zou zijn. Ook deze gevel is versierd met consoles en muuromlijstingen met kuif en bij deze woning komt men alleen binnen door het trapje voor de deur te 'nemen'. Vroeger was het huis eigendom van meester Hansen en later kwamen er de families Vriens en De Jong te wonen.

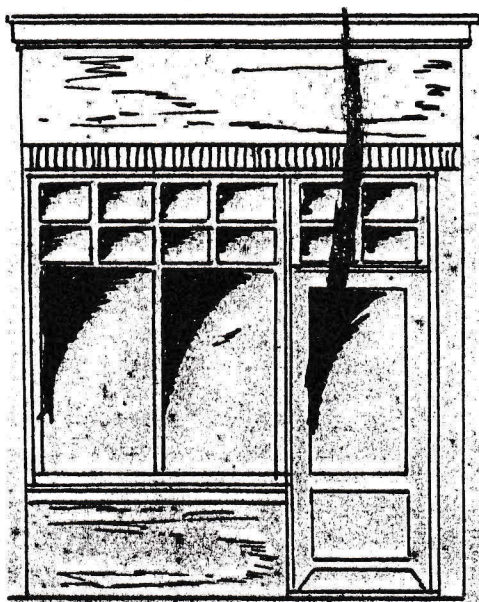
Het pand van beeldhouwer Theo Kemperman (Roosendaalsestraat

De voorgevel uit 1912 van de herberg/smederij van A. de Visser in de Roosendaalsestraat. In 1916 brandde het pand reeds af.

De Roosendaalsestraat feestelijk versierd ter gelegenheid van de koninginnefeesten in 1948.

Een typisch aanbouwtje aan het vroegere café van de Visser. Het werd in 1930 aangebouwd en boze tongen beweren dat de bouwer op deze manier zijn schuld aan de fa. de Visser inlostte.

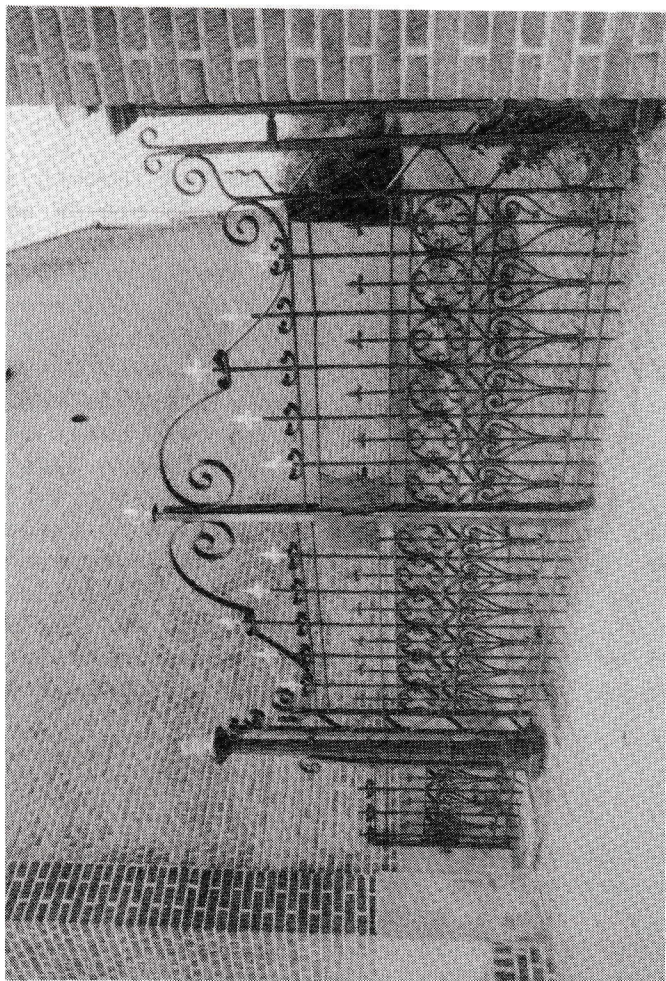
46) was oorspronkelijk een drank- en kruidenierswinkel. Eigenaar was toen de familie Siebelink. Later kwam ir.A. Elst er te wonen. Toen werd ook het kantoorgedeelte links achter aan de woning gebouwd met daarin tevens een wachtkamer. Elst was kassier bij de boerenleenbank en tot de verhuizing naar de Markt (1961) kon men er terecht voor grote en kleine geldzaken.

GROENEN ZONCK.

De naam van de woning van Harry Schalken (Roosendaalsestraat 43) is niet historisch, maar toen hij de woning kocht zat er in het dak een 'zonk' waar al mos en gras in groeide, vandaar dat hij voor zijn grafisch museum de naam 'In den groenen zonck' koos. De woning zou dateren uit het eind van de 18e of het begin van de 19e eeuw, het koetshuis rechts (ingang museum) is uit deze eeuw. Naast de vele gevelversieringen valt de levensboom boven de voordeur op. Hoewel er nu een museum in gehuisvest is, heeft het gebouw al heel wat andere bestemmingen gehad. Begin deze eeuw woonde er aannemer Louis Raaijmakers die er ook een kruidenierswinkel had en er 'ellegood' (textiel op rollen) verkocht. Van 1943 tot 1973 woonde de familie Geurts in de woning en in de tussenliggende periode was er (in 1957) een tijd het politiebureau in gevestigd. In 1948 was de woning ter gelegenheid van het koninginnefeest in augustus zeer fraai versierd. Toen stonden er nog de bekende stoeppalen met kettingen voor het gebouw.

CAFÉS.

De Roosendaalsestraat heeft van oudsher verschillende cafés gehad. Dat was trouwens niets van bijzonders, want heel veel woningen en winkels waren tevens café. Zo vroeg Jac.Dries op 30 april 1930 nog toestemming om in de Roosendaalsestraat de herberg in zijn woning te mogen verbouwen tot woonruimte en daarmee verdween een van de cafés uit de straat. Ook nummer 55 was vroeger een café 'De bonte Os' en het pand waar nu de winkel van Toon Machielse in is gevestigd was eveneens een café. Maar al die kasteleins hadden ook nog een ander beroep 'om het schouwke rokend te houden'.

Het smeedijzeren hek naast de woning van de fam. Simons
(Roosendaalsestraat 59). foto: de Ruiter.

A. de Visser had in het pand van Machielse begin deze eeuw al een café en smederij. Op 3 februari 1912 kreeg hij toestemming om de woning met herberg te verbouwen. Er kwam toen een nieuwe voorgevel in. Lang had De Visser daar geen plezier van want in 1916 brak er brand uit in zijn woning. De Grondwet van 27 maart 1916 schrijft daar over:

"BRAND. Hedenmiddag om ongeveer één uur, brak alhier door onbekende oorzaak brand uit bij den smid Adr. de Visser in de Roosendaalsche straat. Op den zolder in het achterhuis ontstaan, breidde de brand door de hevige wind die de vlammen breed en hoog deed oplaaien, spoedig uit over het geheele dak. Intussen redden beneden hulpvaardige handen wat te redden viel. Van den inboedel bleef danook haast niets in de vlammen. Ook twee varkens werden gered. Spoedig waren ook een paar brandspuiten aanwezig die met alle krachten poogden het vuur meester te worden. Pas om ruim drie uur lukte dit. Een woord van dank voor de krachtige hulp onzer militairen zij hier niet misplaatst. Alles is verzekerd, naar men zegt evenwel laag."

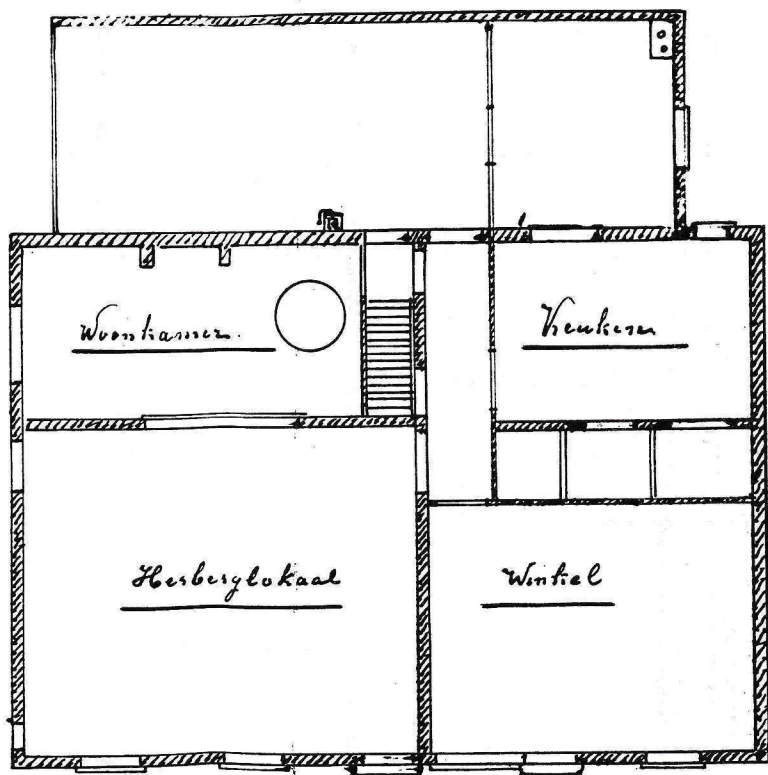
Al snel kwam er een aanvraag om de zaak te mogen herbouwen en op 22 april 1916 gingen B. en W. accoord met de verbouwing. De herberg kreeg toen de nieuwe voorgevel, zoals vele Wouwenaren zich die nog zullen herinneren. Naast het hoofdgebouw staat nog de slijterij. Die werd daar in januari 1930 aangebouwd. De aanvrager was J. de Visser, de zoon van Adrianus.

DONKENHOF.

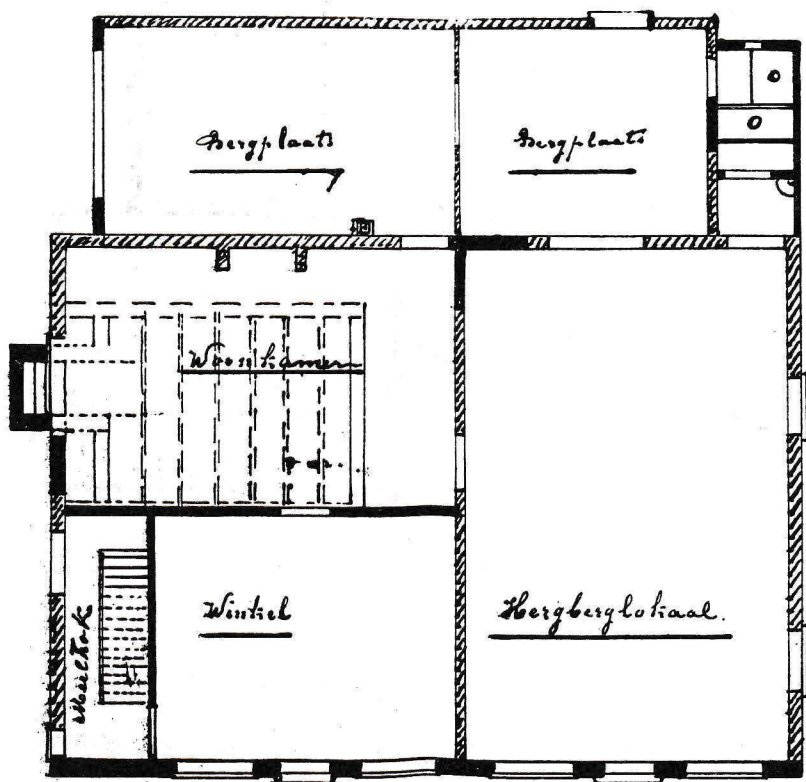
Aan de overkant van de straat is café Donkenhof gevestigd. De naam ontleent dit café aan de grote villa die tot het eind van de Tweede Wereldoorlog naast het café stond, op de plaats waar nu een kleinere bungalow is gebouwd. Villa Donkenhof werd in de oorlog zo zwaar beschadigd dat die nooit meer is opgebouwd. Op 8 juli 1911 kreeg Frans Ansems, bakker en herbergier te Wouw, toestemming om zijn winkelherberg te verbouwen. Ook de voorgevel werd daarbij veranderd en die wijkt niets af van de huidige gevel. Op de plaats waar nu het café is, was voor 1911 een winkel gevestigd en op de plaats waar nu de voorkamer is, was in die

De voorgevel van Roosendaalsestraat 61 (café Donkenhof).
foto: de Ruiter.

De plattegrond van café Donkenhof voor de verbouwing in 1911. Waar nu het café is was toen de bakkerswinkel.

De plattegrond van café Donkenhof nadat Frans Ansems verbouwd had. Het herberggedeelte ligt nu links en de winkel rechts.

4

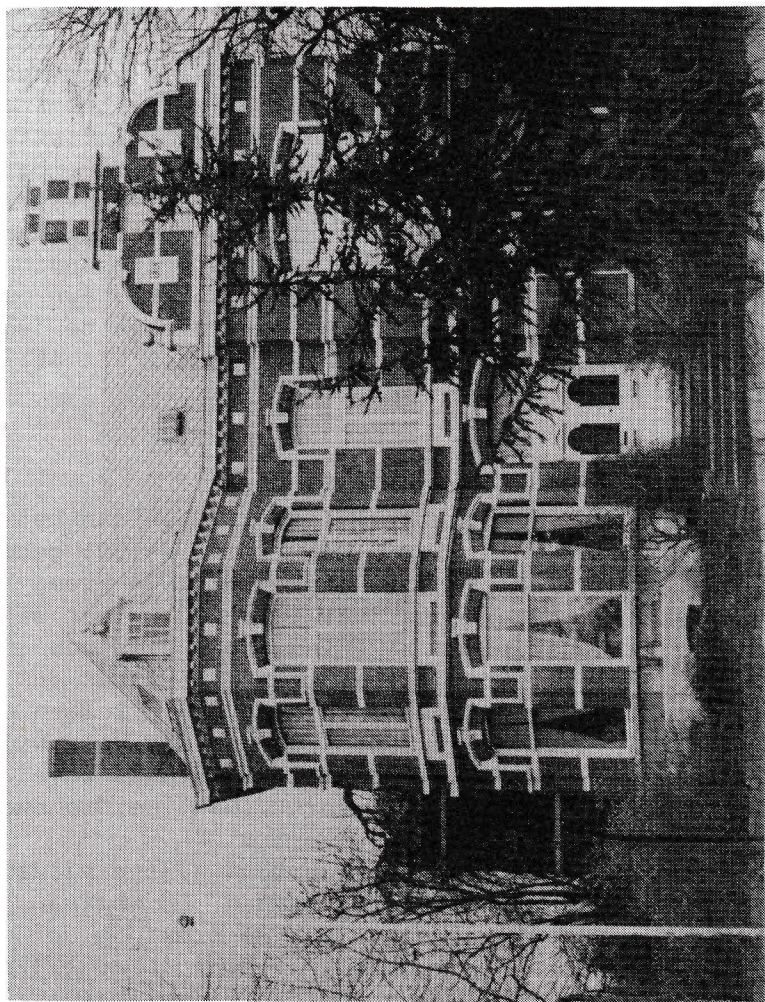
tijd het café. Misschien dat Ansems beter kon tappen dan bakken omdat hij deze verandering uit liet voeren! Opvallend was ook dat bij de verbouwing de welput in de kamer terecht kwam. Uit die welput, die bij de meeste mensen buiten op het erf stond, konden de bewoners binnen water halen. De welput ligt nu nog onder de gangvloer en is afgedekt met een betonnen plaats. Later, in 1919, ging het café naar P.Broeren. In 1931 vroeg P.Broeren toestemming om de kamer achter te mogen verbouwen, zodat er wat extra ruimte ontstond. In 1933 lag er opnieuw een aanvraag bij de gemeente van de familie Broeren, nu om een overdekte schietbaan te mogen bouwen, een baan die in grote lijnen overeenkomt met de huidige, al is die later wel grondig vernieuwd. De totale bouwkosten bedroegen in 1933 een bedrag van 475 gulden, zo is het in de bouwaanvraag te lezen. Nu is Piet Broeren, de kleinzoon van de bewoner uit 1919, de eigenaar van het bedrijf.

EIKENHOF.

En met villa Eikenhof, de doktersvilla, zijn we aan het eind van de straat gekomen. Het gebouw werd in 1905 gebouwd door dokter G.M.J.van Aerssen. In september 1904 kreeg hij het voor elkaar dat de gemeente jaarlijks 200 gulden bij zou dragen als hij voor eigen rekening een woning zou bouwen. Op 31 januari 1905 werd het werk aanbesteed en laagste inschrijver was de heer Van de Berg uit Bergen op Zoom die voor f 20.269,-- het kapitale bouwwerk neer wilde zetten. In augustus van datzelfde jaar was men al zover dat aan de tweede balklaag werd gewerkt, want De Grondwet schrijft op 15 augustus 1905:

"Zaterdagmiddag heeft er aan de in aanbouw zijnde villa van Dr.Van Aerssen een ongeluk plaatsgehad. De werkmans Sips kwam van de 2e balklaag te vallen en bleef op de onderste liggen. Met een paar gebroken ribben werd hij uit zijn netelige toestand verlost en daarna huiswaarts gebracht."

Na de Tweede Wereldoorlog nam dokter H.Voermans zijn intrek in de woning en nu woont dokter Chr.van de Kar er met zijn gezin.

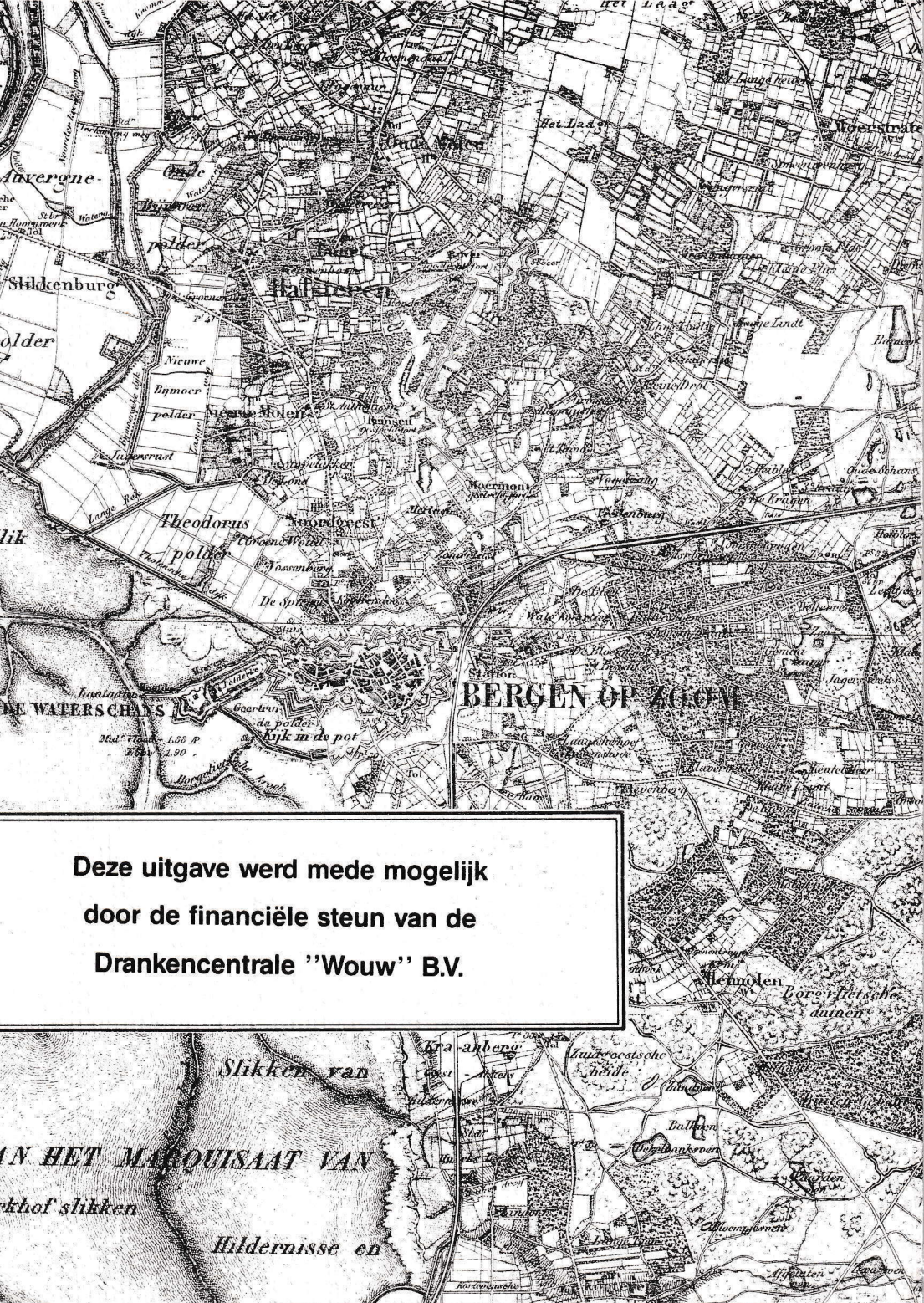

De villa Eikenhof direct tegenover café Donkenhof. Dit huis is altijd dokterswoning geweest. In 1905 werd het huis gebouwd in opdracht van dr. G.M.J. van Aerssen. (foto: F. Schijven).

Het koetshuis bij het gebouw heeft nog zijn authentieke vorm en in de tuin zijn twee fraaie treurbeuken te vinden en een aantal grote kastanjabomen.

Wouw, 20 augustus 1990.

René Hermans.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.